

Hvad ser du?

Stævnet på *Nyborg Strand* i 1988 bliver, om Gud vil, i dagene 26.-31. juli.

Vi agter da at gennemgå de tre visdomsbøger, *Jobs bog*, *Ordsprogenes Bog* og *Prædikerens Bog*.

I år gennemgik vi, som bekendt, *Salmernes Bog*, hvilket for mit vedkommende har ført til, at jeg efter stævnet er begyndt forfra med alle salmerne. Hvilken uudtømmelig rigdom!

*

Vi håber på og beder om *yderligere fremgang* for næste års stævne. Thi vi tror ikke, vi nogensinde skal dvæle ved det allerede opnåede.

Fru *Yvonne Marquard* læste lørdag eftermiddag nogle digte, hun havde skrevet en sen natte-time. Jeg er blevet anmodet om at offentliggøre dem, hvilket jeg med hendes tilladelse gør. De står på side 19.

*

Jeg må imidlertid tilføje, at det ikke er det samme at læse dem som at høre hende selv oplæse dem, således som hun gjorde hin eftermiddag på *Nyborg Strand*.

Den ægte hengivenhed til Herren og uopstyltede oprigtighed, der prægede hende, kan vanskeligt gengives på tryk.

*

Hendes bog er nu (den 20. august) blevet anmeldt flere steder; professor *Lindhardt* anmeldte den i *Jyllandsposten* og afslørede (hvad dog ikke kan kaldes nogen afsløring, da vi vidste det i forvejen), at han ikke ved og derfor ikke selv har erfaret, hvad den nye fødsel er. Professoren synes i det hele taget at vide forbløffende lidt om, hvad kristendom er, og han følger øjensynlig dårligt med i udviklingen indenfor kristenheden. I sin anmeldelse skrev han bl.a., at *Yvonne Marquard* havde truffet nogle lutherske kristne, der efter hans opfattelse måtte være karismatiske; sandheden er, at disse norske missionærer, der tog sig af hende, ikke har haft den ringeste forbindelse med de såkaldte karismatiske bevægelser. I bogen omtales professor *Carl Frederik Wisløf*, hvem den i øvrigt er tilegnet, men ham synes professor *Lindhardt* ikke at kende (eller måske ikke at ville kende). Han var i en menneskealder leder af *menighedsfakultetet i Oslo*, og det har *Lindhardt* som bekendt afskyet.

Da forfatterinden så professor *Lindhardt*'s anmeldelse, sagde jeg til hende, at det havde været værre, om han havde rost hende. Jeg ville anse det for noget nær fortabelse at blive kaldt en kristen af professor *Lindhardt*.

Han og *Johannes Sløk* har i en menneskealder undervist teologiske studenter på universitetet i Århus.

Jeg læste (om end med største ubehag og nærmest en følelse af væmmelse) professor *Sløks* selvbiografi, hvor han til sidst kommer frem med, hvad han forstår ved Gud. Det har intet som helst med kristendom at gøre og afslører et ualmindeligt usympatisk hovmod.

Men de har som nævnt været mangfoldige folkekirkepræsters og -præstinders lærere i mere end en menneskealder. Der synes ikke at være ende på dårskenen i den statsdrevne præsteuddannelse.

Fru *Yvonne Marquards* længsel efter sandheden er for *Lindhardt* »religiøsitet«, og hendes frelsesoplevelse noget lignende; han slutter sin anmeldelse med, at hun nok næste gang rejser til *Bolivia!*

Men for dem, der synes om naturbeskrivelser, kan hendes bog være ganske god!

Så langt en professor, ja tilmed doktor i teologi!

*

Samtidig med, at jeg læste *Lindhardt*'s anmeldelse, læste jeg om nogle enfoldige russiske kristne, der også satte hele deres eksistens ind på at finde sandheden.

En af dem afgik for nylig ved døden, slidt op af trængslerne som følge af hendes tro. Hun var født i 1930 og voksede op i et ikke-kristent hjem. Atten år gammel fik hun en tilsvarende oplevelse som *Yvonne Marquard* og blev født på ny. I 1958 var hun færdiguddannet som veterinær, men fik ikke sit eksamensbevis udleveret, fordi hun var en troende. Hun var blevet gift i 1957 med en prædikant blandt de ikke-registrerede baptister; han blev i 1973 idømt 4 år og 6 måneders lejrarbejde og derefter forvist til de fjernøstlige sibiriske egne; hun fulgte sin mand i forvisningen, men kunne ikke tåle det strenge klima og blev alvorligt syg. I 1983 blev hendes mand atter arresteret og idømt 3 års fængsel. I juli 1985 blev hun også arresteret og idømt 3 års strafarbejde. Her blussede hendes sygdom op, og hun blev, formentlig på grund heraf, løsladt i marts dette år, men døde i juli.

Yvonne er en enfoldig, helhjertet kristen, der ikke skyede noget offer, nogen fare eller nogen anstrengelse for at finde sandheden. Den russiske søster satte livet til i lydighed imod Herren.

Mon professor, dr. theol. P. G. *Lindhardt* nogen sinde har anvendt et minut af sin tid til at gå i forbøn for sådanne – mon han overhovedet ved, hvad han taler om?

*

Det er en ulykke for et land at have en statskirke med statsuddannede og statsansatte præster og præstinder, der glat væk døber spædbørnene og erklærer, at de alle er født på ny og har modtaget Den hellige Ånd. Skellet mellem Guds børn og verdens børn bliver aldeles udvisket – dåben forvandlet til en idyllisk handling, der forener verden med Guds rige, helt i modsætning til Det nye Testamente, hvor dåben markerer skellet mellem dem, der er indenfor, og dem, der er udenfor. Alle bliver tiltalt som Guds kære børn, og man garanterer dem syndernes forladelse som den selvfølgeligste sag af verden – og når de har endt deres syndige liv uden at have skænket omvendelsen derfra den ringeste opmærksomhed, begraver præsterne dem og lover Gud for, at han har genfødt dem til et levende håb.

I spidsen for dette foretagende sidder en mængde uigenfødte mennesker, deriblandt de mange arme professorer ved universiteternes teologiske fakulteter, hvor unge mænd og piger uddannes til det, man kalder en præstegering.

I denne »kirke« kan enhver ansættes som præst, blot han har aflagt en eksamen og skriver under på trosbekendelsen, hvilket er en ren formalitet. Han kan være alkoholiker, han kan være gift og skilt og gift igen, han kan leve åbenlyst homoseksuel, han kan leve i det, der kaldes et åbent ægteskab med diverse partnere, han kan fornægte underne i Herrens liv, o.s.v., o.s.v. – alt dette gør ingenting, men ve ham, hvis han vågner op og lader sig døbe på sin egen bekendelse, fordi Gud har åbnet hans øjne! Ve ham, hvis han tager Guds ord alvorligt og ikke mere vil være med til at lege kristendom! Så løfter denne »kirkes« præster og præstinder et ramaskrig, og deres dygtige lærere inde på universiteterne stemmer med i det hellige råb, der skal forsvare det »rene« evangelium, som de (for at tale med *N. P. Wetterlund*) har gjort så rent, at det helt er rensat for Guds fordringer.

At sætte hele sin eksistens, hele sin tilværelse ind for at finde sandheden behøves naturligvis ikke, og skulle nogen alligevel finde på det, er det blot et udslag af »religiøsitet«.

*

I dette åndelige roderi findes der endnu her og der nogle præster, der forkynder evangeliet og kalder mennesker til omvendelse og tro. De udgør en minoritet, og der er mange steder i vort land, hvor det ikke er muligt at finde nogen.

Forleden læste jeg i et blad, der udgives af *Luthersk Missionsforening*, at vi skal bede Gud om at kalde flere unge troende mennesker til at blive præster i folkekirken.

Jeg kan på en måde godt forstå, at man opfordrer til at bede sådan – men alligevel er jeg selv, efter i mange år at have fulgt udviklingen i folkekirken, kommet til det resultat, at jeg må bede anderledes.

Jeg beder nu Herren vise mine troende brødre i folkekirken, hvor grænsen for kompromisserne går. De er jo – i hvert fald i befolkningens øjne – solidariske med alle de andre præster og præstinder. Kan deres samvittighed blive ved med at holde hertil?

Dog er jeg ikke herre over deres tro – kan ikke være det og vil ikke være det.

*

I den morsomme engelske bog *Yes Prime-minister* (ja, hr. statsminister) defineres teologi som det maskespil, der må til for at hjælpe de vantro til at forblive i statskirken – ikke nogen dårlig definition, når man tænker på, hvad der doceres i dag på de teologiske fakulteter i København og Århus!

*

En god engelsk ven sagde for nylig til mig, at der var for få udfordringer i Danmark, om overhovedet nogen. Her er der ingen, der behøver at arbejde for at få føden – ingen, der stilles overfor det uoverkommelige – in gen, der behøver at tage sit ansvar særlig tungt. Staten vil jo under alle omstændigheder sørge for ham.

Og i kristenheden sidder alle lunt inden døre i behagelige omgivelser og nyder livet i rigt mål. De fleste har gode indtægter og alt, hvad dermed følger.

Og menighederne stiller slet ikke de store krav. Blot man så nogenlunde er med, er alt i orden.

Tanken på offer er helt fremmed for de fleste. For slet ikke at tale om tanken på møje, lidelse og besvær.

Først tænker man på sit hjem, at alt må gå godt der. Så tænker man på sin fa-

milie og vennekreds, at alt må gå godt der. Og så kommer menigheden passende ind i billedet som det sted, man kan komme, når man trænger til lidt åndelig opløftelse.

Sådan omtrent var det indtryk, han havde af det danske folk og den danske kristenhed – og mon det ikke er ganske rammende?

Men så er der, lovet være Gud, de undtagelser, der af egen indre drift sætter alle hensyn til side af hensyn til Gud den Almægtige!

De er forholdsvis få, men de bærer det hele og holder det oppe. Uden dem sank alt i løbet af fjorten dage sammen i middelmådighedens lunkne sofa.

De sætter sig selv nogle høje mål – de skaber stadig nye udfordringer for sig selv – de løber, men bliver i modsætning til dem, der kun spadserer, ikke trætte undervejs!

Det er dette, *Yvonne Marquards* bog er et herligt udtryk for, og det er derfor, professoren fra sit skrivebord, hvor der jo ikke hersker nogen fare, ikke kan forstå hende.

*

Pas på mageligheden! Det må jeg atter og atter sige til mig selv. Af alt farligt er jeg ved at betragte mageligheden og den dermed følgende dovenskab som det allerfarligste.

Mageligheden hindrer os i at udføre det arbejde, Gud venter af os. Selv *Paulus* måtte være på vagt imod den; havde han ikke holdt sit legeme i ave, havde han aldrig kunnet fuldføre sin mission.

Der er ingen, der lider skade af at arbejde ud over tiden – heller ingen, der lider skade af nogle nætter uden søvn – mangel på flødeskumskager og wienerbrød er ikke nogen eksistentiel mangel – og hvad angår en fast bedetime i *bønnevagten for Danmark*, kan den anbefales alene af selvdisciplinære grunde!

Der er kun et kvartal tilbage af dette år, men der er endnu meget, der skal gøres, meget af det fra de tre første kvartaler forsømt, der skal indhentes.

Ingen kan se på vort lands nød, tænke på Herrens snare komme – og så tillægge sig magelighedens vaner.

En ung mand anbefalede for ikke længe siden en ung kristen pige til et eventuelt job med disse ord: »Hun arbejder gerne tolv timer i døgnnet.« Det var dejligt at høre.

En ung mand, der vil starte et mindre foretagende, går med aviser fra kl. 2 til 4 om natten i et af Københavns mørke kvarterer for at skaffe kapital til virksomheden. Dejligt at vide! Gud velsigne ham!

Det arbejde, der kræver alt af os, giver os mere, end det tager. Når legemet er ud-

mattet af arbejde, og når hjernen ikke kan tænke mere den dag, fordi den har været anspændt til det yderste, da har man vundet meget.

Kun således lærer man, at man kan meget mere, end man troede. Det skulle vi alle gerne have lært i de unge år.

Kun således bliver et mandfolk et mandfolk!

*

Under stævnet på *Nyborg Strand* kom et ældre svensk ægtepar for første gang og glædede os med deres nærværelse. Han var godt kendt med danske forhold og havde mange gange været til andre møder her i landet. Under samtalen bemærkede han, at han havde haft svært ved at forstå, at så mange danske kristne røg tobak; han erindrede et tilfælde, hvor en dansk taler havde glemt sin cigar på talerstolen, så at en kendt norsk forkynder måtte fjerne den, da han fik ordet!

Tobak er måske ikke en værre last end så mange andre, og jeg har aldrig følt, jeg skulle henlede opmærksomheden særligt på den. Men nu synes jeg, tiden er kommet, da enhver kristen bør kunne indse, at han må lægge denne uvane bort; thi det er jo almindelig kendt, at tobak er kræftfremkaldende. Kan Guds børn ikke gå i spidsen med at lægge denne gift bort, hvem kan så?

Det gør faktisk ondt i mig, hver gang jeg ser en kristen tænde en cigaret.

Her kan ikke være tale om evangelisk frihed. Alene af hensynet til svagere sjæle bør enhver, der kalder sig en kristen, straks lægge dette onde fra sig.

Hvis han ikke kan, viser det, at tobakken har magten over ham. Da må han søge hjælp hos de ældste i forsamlingen, at de kan bede for ham og løse ham af hans lænker.

Vort legeme skal være et tempel for Helligånden.

I øvrigt er det hensynsløst at ryge, hvor der er ikke-rygere til stede. De lider under giften, og det har vist sig, at også de, skønt de ikke ryger, udsættes for fare blot ved at indånde noget af tobaksluften.

Det var trist, at folkettinget ikke kunne blive enig om at forbyde al rygning på offentlige steder.

*

Jeg havde for nylig lejlighed til at læse, hvilke tanker man gør sig om den menneskelige indsats i et verdensberømt svensk foretagende:

»At tage et ansvar på sig har intet med uddannelse, økonomi eller stilling at gøre. De ansvarsvillige findes på lagergulvet, blandt indkøberne, sælgere og kontorfolk, ja overalt. Og de behøves i ethvert sy-

stem. De er vigtige for ethvert fremskridt. De ser til, at maskineriet fungerer.

Læg mærke til dem, der holder det hele oppe – disse enkle, stille og selvindlysende mennesker, der altid har en hjælpende hånd tilovers for andre. De gør deres pligt uopsigtsvækkende og stille. De er til for helheden, og det er noget helt selvfølgeligt for dem altid at hjælpe og altid at dele med andre.

Enkelhed og ydmyghed præger dem, når de omgås med andre, med vore leverandører og med vore kunder. Nøgleordet er ydmyghed; det indebærer ikke blot hensynsfuldhed og respekt for vore medmennesker, men også venlighed og generøsitet. Vilje og styrke uden ydmyghed leder ofte til konflikt.

Ingen metode er jo mere effektiv end eksemplets.

Planlægning kan være nødvendig for at lægge retningslinierne for vort arbejde, og for at vort foretagende kan fungere, men glem aldrig, at overdreven planlægning er mange foretagenders dødsårsag. Overdreven planlægning undertrykker handlingsfriheden og formindsker tiden til at gennemføre en opgave. En kompliceret planlægning virker lammende. Lad enkelhed derfor præge din planlægning.

Lad i det hele taget enkelhed præge os alle. Enkelhed i vor optræden giver os styrke.

Hvis en feltherre splitter sine tropper, kommer han ubønhørligt til kort. Også for os gælder det, at vi må koncentrere os – samle vore kræfter. Vi kan jo aldrig gøre alt, overalt, samtidig. Vor kollektion må aldrig svømme over. Vi kan aldrig tilfredsstille enhver smagsretning. Vi må kraftsamle om vor egen profil. Vi kan aldrig erobre samtlige markeder samtidig. Vi må samle vore kræfter for at opnå maksimal effekt med vore ofte små ressourcer.

Det er kun den, der sover, som aldrig gør nogen fejl. Vor målsætning kræver, at vi stadig opøver os i at træffe beslutninger og påtage os ansvar, og at vi modarbejder vor rædsel for at tage fejl. Angsten for fejl er bureaukратиets vugge og al udviklings fjende. Ingen afgørelse eller beslutning bør imidlertid gøre krav på at være den eneste rigtige. Det er ofte handlingskraften bag beslutningen, der er afgørende for dens rigtighed.«

*

Uden nogen større kapital, alene i kraft af disse enkle arbejdsmetoder (samarbejdsmetoder) har dette firma med udgangspunkt i en mindre by i *Småland* i *Sverige* formået at erobre verden. Det ser så enkelt ud – hvorfor har så ikke alle indset det for længe siden – hvorfor var det en svensk forretningsmand, der forstod dette

– hvorfor ikke alle andre?

Vi kan ikke uden videre overføre et forretningsforetagendes arbejdsmetoder til menighederne – thi enhver forretning søger succes – menigheden søger at være tro imod sin korsfæstede og opstandne Herre – men alligevel kan vi lære noget af denne svenske virksomheds samarbejdsmetoder – denne verdens børn er jo ofte klogere end Rigets børn!

*

Edel Rasmussen har under sit korte hjemmeophold bragt velsignelse med sig overalt, hvor hun har været.

På sin stille og enkle måde, uden store ord og armbevægelser, har hun skildret situationen iblandt *choko-indianerne* i den østlige del af *Panama* og den åndelige kamp, der foregår om deres sjæle. Nu er hun atter derude, midt i den gerning, der kun kan gennemføres i tro og lydighed, den gerning, der bedst kan defineres som *møje*, den gerning, som aldrig er forgæves i Herren.

*

Jeg skrev før, at der ikke er mange udfordringer i dagens Danmark, men at der ved Guds nåde alligevel er nogle, der vælger det byrdefulde frem for det lette. En sådan er vor søster *Edel Rasmussen*.

Ved sit eksempel gav hun os andre længsel efter ikke at leve i magelighed, men være vågne for det guddommelige kald.

*

Den ovennævnte svenske virksomheds arbejdsmetoder opsummeres i denne sætning: »Det meste er endnu ugjort. Lad os forblive en samling positive fanatikere, som med urokkelig stædighed nærter at acceptere det umulige, det negative. Det, vi vil, det kan vi, og det vil vi gøre sammen! Forunderlige fremtid!«

Hvis vi omskriver det til Åndens sprog (hvilket enhver kan gøre), da kan vi tænke over, om vi kristne falder igennem, når vi sammenligner os med disse verdslige forretningsfolk!

*

Til sidst endnu et citat fra det svenske firmas arbejdsprincipper: »Husk, at tiden er vor vigtigste ressource. Vi kan udrette meget på ti minutter. Men når de ti minutter er gået, er de definitivt forbi. Vi får dem aldrig tilbage. Ti minutter er ikke bare timelønnen delt med seks. Ti minutter er et stykke af dig selv. Inddel din dag i ti-minutters enheder og spild så få af dem som muligt på meningsløshed!«

*

Da jeg havde læst det, kom jeg til at tænke på *John Wesley's* liv og gav mig atter til at blade lidt i hans dagbogsoptegnelser. Han havde altid overmåde meget arbejde, men var aldrig febrilsk. Der var minutløs orden i hans sager. Hans breve lå i perfekt orden, intet flød på hans skrivebord eller i hans stue. Selv var han altid nydelig klædt; han anså sjuskeri for et dårligt vidnesbyrd. Hans dag begyndte som regel kl. 4 om morgenen, undertiden før. Ofte havde han holdt to store friluftsmøder inden kl. 8. Man så ham altid glad og tilfreds, aldrig mismodig eller misfornøjet. Han fæstede sine tanker på Gud og gjorde sit arbejde for ham. Derfor koncentrerede han sig om det, han nu beskæftigede sig med. Der lå ofte en stor bunke breve på hans skrivebord, men han samlede sig om at besvare eet ad gangen uden at komme under pres af alle de andre, der også skulle besvares.

Han red *Storbritannien* igennem på kryds og tværs og holdt møder overalt. Under ridningen læste han ofte bøger og evnede i det hele taget at udnytte den kostbare tid.

En af mine nu hensovede venner sagde til mig: »Man må være flittig i Herrens tjeneste, ellers udebliver velsignelsen.«

At købe hvert belejligt øjeblik – at udnytte det ret – at gøre det under Herrens ledelse og velsignelse giver en stor indre tilfredsstillelse.

Jeg ved, mange venner beder for mig – og er inderlig taknemmelig derfor. Vil de i deres forbøn huske også dette, jeg her har rørt ved, thi det er farligt at være »heltidsarbejder«, hvilket jo vil sige ikke at have nogen fast arbejdstid!

*

Må jeg give en lille smagsprøve på *Wesley's* heltidsarbejdsindsats. Det er et nærmest tilfældigt uddrag af hans dagbøger:

Mandag den 15. juni 1761 red jeg til *Durham*, hvor jeg skulle prædike om eftermiddagen. Det regnede lidt, men det forstyrrede hverken mig eller forsamlingen. Derefter red jeg til *Hartlepool*, men her kneb det for mig at gennemføre mødet. Både min stemme og min legemlige kraft svigtede mig. Jeg kan normalt prædike tre gange om dagen tre dage i træk uden at mærke noget, men dette havde jeg langt overskredet, hvortil kom alle de samtaler og møder, jeg havde haft med samfundets (metodistsamfundets) medlemmer. Jeg måtte derfor lægge mig en god del af tirsdagen, men om eftermiddagen prædikede jeg i *Cherington* og om aftenen atter i *Hartlepool*, dog ikke uden et vist besvær. *Onsdag den 17.* red jeg til *Stockton*, hvor min stemme og legems-

kraft kom fuldstændig tilbage til mig lidt før mødet. Næste aften begyndte det at regne, just som jeg begyndte at prædike – men regnen blev holdt tilbage, til min prædiken var ovre – da regnede det atter til kl. 8 om morgenen.

Fredag den 19. Det var hårdt arbejde at ride 13 km på 2½ time, thi regnen styrte ned, og vejen var ualmindelig glat. Vi glemte imidlertid alt dette, så snart vi kom til *Grange*, thi Gud var mægtig hos sit folk. Så red vi videre til *Darlington*, hvor vi atter mødte store vanskeligheder. Halvdelen af skaren kunne ikke komme ind i mødelokalet, og regnen gjorde det umuligt for mig at prædike udenfor. Men lige da jeg skulle begynde at tale, standsede regnen og begyndte ikke igen før efter kl. 2. Derfor kunne mødet bekvemt holdes på gårdspladsen, hvor ingen efter min prædiken ønskede at gå. Da jeg steg til hest, var jeg omgivet af skaren. Kl. 7 prædikede jeg i *Yarm*, men bad så en af brødre om at tale i stedet for mig om morgenen.

Søndag den 21. red jeg til *Osmotherley*, hvor præsten læste bønnerne med alvor og gav en nyttig prædiken. Efter gudstjenesten begyndte jeg at tale på kirkegården; jeg tror, mange blev såret, og mange blev lægt.

Mandag d. 22. talte jeg personligt med hver enkelt af samfundets medlemmer i *Hutton Rudby*. Kl. 11 prædikede jeg endnu engang i stor legemlig skrøbelighed og mødtes derefter med alle de ansvarlige for samfundet. Derefter red jeg til *Stokesley*, hvor jeg eksaminerede alle i vort lille samfund. Derfra red jeg videre til *Guisborough*. Solen stak voldsomt, men efter et kvarters ridning kom der en sky, og så blev vi ikke generet mere. En herre i byen havde ønsket, at jeg skulle tale på markedspladsen, og da jeg kom, var der sat et lille bord frem som talerstol for mig. Det var imidlertid ikke de bedste omgivelser, thi der var en sådan stank af rådnede fisk, at jeg var lige ved at kaste op, og dertil kom, at markedsfolkene brølede som havets bølger. Dog Herrens røst var den mægtigste, så hele skaren i løbet af få minutter blev stille og lyttede opmærksomt på mig, medens jeg forkyndte, at »Jesus Kristus er blevet os visdom fra Gud, og det både retfærdighed, helliggørelse og forløsning« (1. Kor. 1,30).

Tirsdag den 23. begyndte jeg kl. 5 om morgenen i nærheden af markedspladsen, og havde en stor del af den samme tilhørsrøst – dog, de var ikke mere de samme. Forandringen kunne tydeligt ses i deres ansigter. Da vi steg til hest, havde vi solen lige i ansigtet; derfor blev det en hård tur både for rytter og hest; men henad kl. 8 skiftede vinden, så den blæste os lige imod og gav kølighed, til vi kom til *Whitby*. Om aftenen prædikede jeg fra

toppen af bakken, hvortil der er adgang ad 191 trappetrin. Forsamlingen var ualmindelig stor, og 99 ud af 100 var opmærksomme.

Onsdag den 24. red vi til *Robin Hood's bugt*, hvor jeg prædikede kl. 6 i nærheden af kajen. Midt under prædikenen sprang en gammel kat forskrækket ud af sit kammer ned på en dames hat og derfra hen over mange skuldre og hoveder, men ikke en af dem bevægede sig eller skreg, som om det blot havde været en sommerfugl.

Torsdag den 25. havde jeg et behageligt ridt til *Scarborough*, hvor det var planen, at jeg skulle holde friluftsmøde om aftenen. Torden og lyn samt kraftig regn forhindrede imidlertid dette. Jeg stod på en balkon, og da adskillige hundrede havde forsamlet sig nedenunder og ikke ville lade sig forstyrre af regnen, forkyndte jeg Ordet for dem.

Sådan kunne jeg blive ved med at citere, thi sådan blev han ved med at anvende den kostbare tid, til han blev 89 år gammel. Nogle har påstået, at uden ham havde England oplevet en lige så frygtelig revolution som den franske, og det er muligt, de har ret. Ved sin utrættelige indsats evangeliserede han Storbritannien og førte tusinder til den levendegørende tro.

*

Et af Danmarks største behov er et *Åndsbåret evangeliserende arbejde*, der ikke har sit ophav i udlandet, men bærer et dansk præg. Vi formaner til at bede høstens Herre om at sende arbejdere ud til sin hest. Den formaning vil vi ikke overhøre.

Det er muligt, at det gængse mønster for evangelisation slet ikke kan anvendes, fordi Ånden blæser en anden vej. Wesley berejste stort set hele England alene og mødte i de første mange år rasende modstand både fra præsterne i den anglikanske kirke og fra befolkningen. Han opsøgte menneskene, hvor de var, og forkyndte dem Ordet, hvor han kunne påregne at blive hørt, ofte under åben himmel.

Men »kampagner«, hvor alt i forvejen er nøje tilrettelagt, var ikke den vej, Gud ledte ham.

Hvordan der skal evangeliseres i dag i dette land, ved ingen på forhånd. Gud er den, han er, og lader sig ikke programmeres.

Lad os bede til ham i tro, og lad os oppebie hans svar.

*

Medens disse linier skrives, er der meget, der tyder på, at de to såkaldte supermagter snart vil indgå en aftale om nedrustning. I radioen sagde kommentatoren, at verden

aldrig har haft en større mulighed for fred end nu.

Hvis det bliver tilfældet, er der grund til, at menigheden vågner endnu mere op. Som før sagt, er der ikke mange udfordringer i dagens Danmark, ikke meget, der vækker befolkningen. Hvis faren for krig nu også tilsyneladende forsvinder, vil det kødelige menneske kunne nyde tilværelsen i fulde drag.

Da bliver det ikke let at holde kødet i ave.

Da gælder det om, at forkyndelsen får åndelig vægt – (det gælder det naturligvis altid om!) – og at vi ikke aflader i den skjulte tjeneste i lønkammeret og ved bedemoderne.

For Guds folk er gode tider enten en udfordring til forstærket åndelig agtpågenhed, eller også fører de til fald.

Jeg tillader mig atter at sige: »Pas på mageligheden!«

*

Da *John Wesley* fyldte 80 år, skrev han i sin dagbog, at han fysisk havde det bedre, end da han var 25. Årsagen hertil var Guds godhed imod ham, og de midler, han anvendte, var følgende:

(1) i mere end 50 år havde han altid stået op kl. 4 om morgenen, (2) han havde så vidt muligt altid prædiket kl. 5, helst i fri luft, og (3) han havde hvert år tilbagelagt tusindvis af km på hesteryg.

Hertil kom, at han kunne sove, når han behøvede det, hvor han end befandt sig, også på hesteryg.

*

Jeg er ved at forberede et kortere stævne i København, hvor emnet er: *underets plads i kristenlivet*. Stævnet er planlagt til dagene 20.-22. november og vil blive nærmere bekendtgjort i næste nummer.

Medens jeg tænker på disse ting, har nogle af vore nære venner i *Odense* netop fået deres fjerde barn, en søn. Jeg talte med den glade fader, der under samtalen udbrød: »Det er lige underfuldt hver gang – ja, hele livet er i sig selv et under!«

Så gik jeg en tur i haven, betragtede træerne med deres forskellige frugter, roserne, der blomstrer så vidunderligt, og de mange urter i køkkenhaven, og jo mere jeg så, des mere underfuldt forekom det mig.

Så tænkte jeg på Herrens forunderlige omsorg og ledelse i de mange år, på de mange konkrete svar på bøn, vi har fået lov til at opleve, og på hans utallige velgerninger – og hele min tilværelse forekom mig et eneste stort under.

Ja, alt i skaberværket fra det største til det mindste er underfuldt, dybest set ubegribeligt, og alt i en kristens liv er under-

fuldt.

Men ofte er vi så blinde, at vi tager det underfulde som den selvfølgeligste sag af verden!

De undere, hvor Gud viser, at han er Herre over den fysiske verden og kan ændre dens udvikling, ganske som han vil, kender vi også, men om de i og for sig er større end alt det andet underfulde, er vanskeligt at sige.

Alt dette glæder jeg mig til at gennemgå, thi, som *Fjord Christensen* sagde til os i sin tid, er underet forsvundet af dit liv, af Gud også forsvundet.

Også på det økonomiske område hersker underet i en kristens liv, fordi guldet og sølvet tilhører underets Gud.

Uden underet kan vi ikke opretholde den levende tro, men anlægger i stedet for fornuftens fornuftige synspunkter.

Skulle jeg sige, hvilket under der i mine øjne er det største, ville jeg pege på *den nye fødsel*; den er jo opvækkelsen af en død!

Alt dette og meget mere lever i mine tanker; nu gælder det om at tale ret derom.

Der er nemlig megen forkert tale om undere og tegn i vor tid. Men den forkerte tale skal naturligvis ikke gøre os bange for underet i kristenlivet eller for at tale ret derom.

Vi bør i det hele taget ikke overlade initiativet til vranglærere.

*

Den bedste måde at undgå forkert forkyndelse og overlade initiativet til vranglærere er systematisk Bibelundervisning, helst gennem hele Bibelen. Den gør det nemlig umuligt at udvælge bestemte afsnit af Skriften og lægge eftertrykket på dem, og den gør det også umuligt at springe de skriftafsnit over, som man måske helst ville gå forbi.

Uden trofast og grundig Bibelundervisning vil der være alt for mange svage

områder i en kristens liv. Og dem skal vranglærerne nok vide at udnytte.

*

Troslivet kræver *grundighed* og *udholdenhed*. Ingen kan påstå, at disse to ting udelukker underet!

Tværtimod! Ingen kan vel hævde, at grundighed og udholdenhed ikke var karakteristisk for Herren, ligesom formentlig ingen kan hævde, at hans grundighed udelukkede det underfulde i hans liv og gerning!

Men grundigheden udelukker, at der tales kødeligt sensationelt om underet, så at det trækkes ned på et lavere plan end Herrens.

Grundighed og udholdenhed er en bestanddel af sandheden og kraften i det åndelige liv.

*